

Rok 2014

Dočasné vyrovnávacie opatrenia

Úvod

Inštitút dočasných vyrovnávacích opatrení (ďalej len „DVO“) je súčasťou slovenského ADZ od roku 2008. Z hľadiska uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania v praxi má inštitút DVO veľký význam. Jeho cieľom je v rámci výkonu úloh orgánov verejnej správy a tiež iných právnických osôb eliminovať, kompenzovať, či zmiernovať následky sociálneho, alebo ekonomického znevýhodnenia, ktorými sú nadmerne postihnutí príslušníci znevýhodnených skupín z dôvodu rasového alebo etnického pôvodu, alebo príslušnosti k národnostnej menšine, rodu, pohlavia, veku alebo zdravotného postihnutia osôb, respektíve skupín znevýhodnených osôb.

Súčasnú zmenu ADZ, ktorá upravuje DVO priniesla novela č. 32/2013 Z. z., ktorá rozšírila orgány oprávnené na prijímanie DVO okrem štátnych orgánov, aj na všetky orgány verejnej správy ako aj obce a vyššie územné celky, oprávnenými subjektmi sa taktiež stali aj súkromné právnické osoby. Novelou zákona sa taktiež rozšíril okruh dôvodov diskriminácie, ktoré spôsobujú znevýhodnenia v spoločnosti, na ktoré ADZ umožňuje pôsobiť pomocou DVO za účelom ich eliminácie.

DVO sú teda opatrenia, ktoré priamo alebo nepriamo použijú predpokladanú charakteristiku ako kritérium na rozhodovanie za účelom eliminovať konkrétnu (známu alebo predpokladanú) diskriminačnú bariéru, eliminovať vylúčenie, či znevýhodnenie konkrétnej skupiny osôb a identifikovať diskriminačné praktiky a dopady.

Diskriminácia má väčšinou systémový charakter, je zabudovaná v spoločnosti. Účelom DVO je na ňu zacieliť a postupovať proti nej. DVO bez ohľadu na intenzitu antidiskriminačnej legislatívy možno vnímať ako partnerský resp. podporný právny inštitút.

Zavedenie inštitútu DVO do právneho poriadku a najmä spomínaná novela ADZ je bezpochyby posunom v boji proti diskriminácii v podmienkach Slovenskej republiky. Eliminácia pretrvávajúcej diskriminácie pomocou DVO je však ešte iba v začiatkoch. V Slovenskej republike možno identifikovať viacero prekážok, ktoré bránia rozsiahlejšiemu a častejšiemu využívaniu DVO. Prvou prekážkou je nedostatok ochoty dotknutých inštitúcií použiť na to dostatočné finančné zdroje. Pokiaľ navyše je tento dôvod spojený s nedostatkom

podpory a dopytu od vedenia inštitúcie, nízkeho stotožnenia sa s cieľom a účelom DVO a strachom z predsudkov, začnú sa nám črtat' kontúry reality.

Všeobecnou prekážkou týkajúcou sa celej spoločnosti je nedostatok uvedomenia si výhod DVO. V podmienkach Slovenskej republiky sú DVO, najmä DVO zamerané na pomoc Rómom, vnímané všeobecne v spoločnosti často veľmi negatívne. V tomto smere veľmi dôležitú úlohu zohráva šírenie informácií a pozitívnych príkladov vplyvu DVO, ako aj podpora myšlienok tolerancie v celej spoločnosti, osobitne u autorít. Pochopiteľne je z toho zrejmá nezastupiteľná úloha médií a verejnej mienky. V médiách sa však väčšinou objavujú negatívne informácie o Rómoch, čo podporuje intoleranciu v spoločnosti a nevôľu spoločnosti bojovať proti diskriminácii Rómov pomocou DVO. Taktiež je potrebné podotknúť, že nie každá snaha o fungujúce DVO sa ukáže aj v praxi ako účinná eliminácia znevýhodnení určitých skupín obyvateľstva.

Medzi faktory, ktoré môžu prispieť k úspechu DVO určite patrí rozhodné a razantné presadzovanie myšlienky DVO spoločnosti zo strany autorít, efektívne a účelné zavádzanie a aplikácia DVO, transparentná organizácia ich fungovania, dostatočná vonkajšia a vnútorná komunikácia a primerané zdroje.

Z hľadiska časového priebehu je dôležité určenie strategického dosahu a cieľov DVO, počas ich realizácie efektívny monitoring a vyhodnocovanie a po ich prípadnom skončení sledovanie, či ich účinok je trvalý. Z uvedeného teda vyvstáva praktická otázka ako zabezpečiť, aby bol v spoločnosti chápaný účel a význam DVO a nastalo stotožnenie sa s ním. Túto otázku možno v krátkosti zhrnúť pod slovné spojenie podpora DVO. Podpora by mala samozrejme začínať od širokej verejnosti cez efektívnu participáciu cieľových skupín na miestnej a národnej úrovni, cez podporu zavedenia dopytu po DVO zo strany autorít, až po individuálnu podporu kolegov, priateľov a rodiny.

Podporu už prijatých a realizovaných DVO môže ovplyvniť aj spôsob ich hodnotenia a monitoringu. Hodnotenie DVO totiž môže odhaliť rezervy v monitoringu, rezervy v evidencii údajov a jej celkovom vedení a tiež prispieť k bližšej efektívnosti v upozorňovaní na diskrimináciu a výhody boja proti nej. Pri DVO a ich hodnotení špeciálne treba zohľadniť:

1. otázky historickej diskriminácie a nápravy chýb z minulosti
2. viacnásobnú diskrimináciu (rieši sa diskriminácia určitého etnika, ale nezohľadní sa špecifické postavenie žien v ňom, rieši sa diskriminácia zdravotne postihnutých osôb, ale nezohľadnia sa sociálne odlišnosti jej členov a pod.).

Aj DVO majú svoje limity, pričom jedným z hlavných limitov je paradoxne samotný zákaz nerovného zaobchádzania. Nie je totiž dovolené, aby DVO pôsobili ako absolútne a nepodmienečné polarizovanie dôvodu DVO, ich účelom je dosiahnuť status rovnosti, ktorý bol posunutý diskrimináciou do nerovnosti. DVO, ktoré od začiatku funguje dobre a plní svoj účel, ale nie je priebežne sledované a vyhodnocované a napr. sa zmešká časový moment, kedy jeho dočasná potreba pominie, môže potom ďalej namiesto nápravy disproporcie spôsobovať disproporcie opačného smeru.

DVO majú odstrániť rozdiely v realite a v sociálnom živote, pričom by mali riešiť veci komplexne. Napríklad ak treba riešiť a zisťovať, prečo je málo žien vo vedení, určenie kvót by riešilo následok, ale nezaoberalo by sa príčinou, tá je pritom rovnako dôležitá, ak nie dôležitejšia. DVO nemajú vytvárať situácie, že bude absolútne a individuálne prioritizovaný konkrétny kandidát. Takýto kandidát musí spĺňať všetky ostatné objektívne kritéria (napríklad kritériá pracovného miesta) očakávané od iných uchádzačov.

Stredisko je v pozícii prijímateľa správ k opodstatnenosti existencie DVO, ktoré majú povinnosť podávať všetci prijímatelia DVO a už tradične zahrňuje problematiku DVO do svojej Správy o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania a práv dieťaťa v Slovenskej republike. Oslovuje vybrané ústredné orgány štátnej správy ako aj ďalšie subjekty, oprávnené DVO prijímať s cieľom informovať sa o ich činnosti súvisiacej s týmto inštitútom.

Realizované projekty dočasných vyrovnávacích opatrení v Slovenskej republike v roku 2014

V roku 2014 je možno badať určitý pozitívny nárast záujmu o DVO. O DVO prejavila záujem aj Ekonomická univerzita v Bratislave (ďalej len „EUBA“), ktorá spolu s Centrom pre výskum etnicity a kultúry prichádza s projektom Aj ty máš šancu. Projekt je vôbec po prvý krát v Slovenskej republike priamo zameraný na podporu rómskeho vysokoškolského vzdelávania na konkrétnej vysokej škole cez inštitút DVO. Pozitívne hodnotíme aj prijatie DVO zo strany zdravotnej poisťovne Dôvera. Pomerne veľký počet rôznych projektov na podporu rovnosti v slovenskej spoločnosti sa realizoval priamo alebo s podporou ústredných orgánov štátnej správy.

Treba však konštatovať, že subjekty si neplnia svoje notifikačné povinnosti voči Stredisku a Stredisko sa o projektoch dozvedá z iných zdrojov a kontaktuje subjekty

prijímajúce DVO z vlastnej iniciatívy. Z dôvodu neplnenia si notifikačnej povinnosti subjektov prijímajúcich DVO je riziko, že sa Stredisko o realizácii niektorých projektov DVO vôbec nedozvie alebo dozvie oneskorene, čím je oslabené sústredenie všetkých informácií o DVO vo vzťahu ku konkrétnej skupine adresátov DVO na jednom mieste a tým aj možnosť vytvárať ucelenú sústavu DVO, ktoré by ideálne mohli existovať vo vzájomnej súčinnosti.

Oblasť vzdelávania

Projekt Aj ty máš šancu!

Spomínaný projekt Aj ty máš šancu realizuje EUBA v spolupráci s Centrom pre výskum etnicity a kultúry (ďalej len „CVEK“). Adresátom DVO je rómska menšina. Cieľom programu je prispievať k zvyšovaniu rovnosti šancí Rómov pri získavaní zamestnania v lukratívnejších zárobkových pásmach a k odstraňovaniu predsudkov. Program spočíva v podpore rómskych stredoškolákov v podobe poskytnutia im bezplatných prípravných kurzov. Uchádzači o štúdium však musia splniť všetky podmienky pre prijatie na EUBA, vrátane prijímacích skúšok. Úspešným rómskym uchádzačom o štúdium poskytne EUBA počas štúdia asistenciu pri zorientovaní sa na škole a pomoc so štúdiom (pomoc pri hľadaní ubytovania, pri podávaní žiadostí o štipendium, možnosti doučovania). Rómski uchádzači, ktorí absolvujú bezplatný prijímací kurz sú ďalej oslobodení od poplatku za prijímacie pohovory.

Projekt sa spustil v septembri roku 2014, a to informačnou kampaňou o projekte. V rámci kampane bolo pripravené video, ktoré je dostupné na: <https://vimeo.com/113693367>, informácie boli poskytované školám, ktoré navštevujú Rómovia, ako aj mladým rómskym organizáciám. Dňa 9. decembra 2014 CVEK spolu s EUBA vydali tlačovú správu ku dňu ľudských práv a tým sa informácie o projekte objavili aj v médiách, cieľom bolo získať do projektu čo najviac študentov. Prvé bezplatné prípravné kurzy sa budú realizovať v mesiaci jún 2015 - intenzívne kurzy a približne od polovice januára 2015 do apríla 2015 - víkendové kurzy. Prví rómski študenti, ktorí sa dostanú na EUBA s pomocou tohto projektu by mali nastúpiť do ročníka 2015/2016.

Oblasť poskytovania tovarov a služieb

Produkt „100+100“ zdravotnej poisťovne Dôvera

DVO zaviedla aj zdravotná poisťovňa Dôvera, ktoré je zamerané na elimináciu sociálneho a ekonomického znevýhodnenia žien- matiek.

Poisťovňa zaviedla pre poistencov produkt, ktorý spočíva v preplatení doplatkov na lieky v limitovanej výške jednak pre deti do 18 rokov a jednak pre ženy, matky s dieťaťom do 18 rokov. Znevýhodnenie žien, matiek v tejto oblasti bolo rozoberané a vyvedené z podrobnej analýzy interných dát poisťovne a sociálnej situácie jednotlivých skupín klientov z dostupných údajov. Konkrétne išlo o posúdenie 4 kritérií:

- celkové náklady na zdravotnú starostlivosť,
- náklady na doplatky na lieky,
- ročný príjem zamestnanca,
- percentuálny pomer medzi príjmom a nákladom na doplatky za lieky.

Vo všetkých týchto parametroch sa ukázali ako najviac znevýhodnené ženy - matky. Sú teda spolu s maloletými deťmi adresátni tohto DVO s cieľom eliminovať ich sociálne a ekonomické znevýhodnenie a zlepšiť ich prístup k zdravotnej starostlivosti. Od 1.1.2015 je produkt rozšírený aj na otcov maloletých detí, ktorí v súvislosti so starostlivosťou o maloleté dieťa taktiež vykazujú určité znaky sociálneho a ekonomického znevýhodnenia.

Dotáčny program Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „MK SR“) považuje za efektívne a dlhodobo fungujúce DVO v rezorte kultúry dotáčny program Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva v rámci dotačného systému MK SR, napriek tomu, že podľa názoru Strediska nejde o klasické DVO. Uviedlo, že ide o program, ktorý umožňuje naplňať a rozvíjať kultúrne potreby zraniteľných skupín vrátane ľudí so zdravotným postihnutím (pozri Výzvu pre žiadateľov o poskytnutie dotácie z rozpočtovej kapitoly MK SR v programe Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva www.culture.gov.sk – Dotácie). Dotačný program funguje od roku 2004 a na začiatku disponoval s objemom finančných prostriedkov vo výške

13 277,57 eur (v roku 2004 bolo podporených 10 projektov). Do roku 2014 sa objem finančných prostriedkov zvýšil takmer tridsaťnásobne - 375 300 eura. V rámci dotačného programu bolo v roku 2014 podporených 124 projektov (kultúrne aktivity pre osoby so zdravotným postihnutím, deti ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením vrátane detí žijúcich v marginalizovaných rómskych komunitách, seniorov a seniorky, migrantov a tiež kultúrne aktivity na podporu rodovej rovnosti, predchádzanie násilia, predsudkov a stereotypov a podobne).

Program rozvoja bývania

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „MDVRR SR“) poskytovalo dotácie na obstaranie nájomných bytov na účel sociálneho bývania, na obstaranie technickej vybavenosti k týmto bytom a na odstránenie systémových porúch bytových domov v rámci Programu rozvoja bývania aj v roku 2014. Dotácie sa poskytujú na obstaranie nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu, ktoré sú určené hlavne pre najviac ohrozené skupiny obyvateľstva vrátane obyvateľov segregovaných alebo separovaných rómskych osídlení a lokalít.

Oblasť zdravotnej starostlivosti

Projekt MZ SR s názvom Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2009 - 2015 sa od roku 2012 nerealizuje z dôvodu úsporných opatrení vlády SR. V roku 2014 však pokračovala realizácia projektu Zdravé komunity. Tento projekt od 1.10.2013 do 30.9.2014 sa realizoval pomocou Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín. Projekt bol jeden rok finančne podporený z dotácií na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity v pôsobnosti MV SR. MZ SR taktiež podporilo tento projekt a spolu s Platformou podpory zdravia a znevýhodnených komunit na Slovensku založili neziskovú organizáciu Zdravé komunity, n. o., ktorá spolu s MZ SR je žiadateľom o štrukturálne fondy EÚ, ktorými je momentálne tento projekt financovaný.

Projekt Zdravé komunity

Projekt Zdravé komunity je pozitívnym príkladom DVO v podmienkach Slovenskej republiky. Projekt je zameraný na rómsku menšinu a prístup príslušníkov rómskej menšiny, ktorí žijú v segregovaných alebo separovaných rómskych osídleniach k zdravotnej starostlivosti a celkovému zlepšeniu zdravia týchto komunit. Projektom je zabezpečená terénna práca asistentov osvetu zdravia a regionálny terénnych koordinátorov v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach. Asistentov osvetu zdravia v približne 90%-ách vykonávajú Rómovia z týchto komunit. Týmto spôsobom má projekt aj sekundárne účinky, okrem podpory zdravia segregovaných a separovaných rómskych osídlení, dáva ľuďom v týchto komunitách pracovnú príležitosť a príležitosť podieľať sa na zlepšení životných podmienok v týchto komunitách a tým pôsobiť ako pozitívny príklad pre ostatných členov týchto komunit. Takto sa zároveň využívajú znalosti prostredia týchto ľudí, ktoré sú nápomocné pri realizácii cieľov projektu.

Asistenti osvetu zdravia šíria zdravotnú osvetu, pôsobia na zaočkovanosť v osadách, vedia poskytovať prvú pomoc a rozoznávať príznaky základných chorôb a ochorení. Asistenti šíria základné informácie o prevencii pred ochoreniami, o užívaní návykových látok, o nutnosti preventívnych prehliadok a povinných očkovaní, o základných hygienických návykoch, o spôsobe liečby jednotlivých ochorení a o užívaní liekov po konzultácii s lekárom, o starostlivosti o tehotné ženy a prvorodičky, o starostlivosti o novorodencov medzi skupinami obyvateľov osád, ktorých sa táto problematika týka, medzi jednotlivcami a skupinami mládeže a detí v lokalite alebo školách. Asistenti osvetu zdravia na účely plnenia svojich pracovných úloh absolvujú rôzne vzdelávania. V praxi sa ukazuje, že rómsky asistenti majú záujem sa vzdelávať a väčšina z nich má postupom času záujem o dokončenie si napríklad stredoškolského vzdelania. Prostredníctvom práce asistentov sa zabezpečuje šírenie elementárnej zdravotnej osvetu v 259 segregovaných a separovaných rómskych osídleniach a lokalitách. Čiastkovým cieľom je taktiež budovať lepšie vzťahy medzi lekármi a rómskym segregovaným obyvateľstvom.

Podľa informácií Strediska, projekt Zdravé komunity je v praxi dobre rozbehnutý a prináša viaceré pozitívne výsledky. Projektové aktivity majú priamy pozitívny dopad na zdravotný stav približne 184 457 obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít. Projektu sa podarilo zvýšiť zaočkovanosť v niektorých obciach až na 100 %. Tento výsledok je o to cennejší, že zaočkovanosť väčšinového obyvateľstva

v niektorých slovenských mestách v tomto období klesá.¹ V mnohých obciach je nadviazaná funkčná spolupráca s obcami a asistenti zdravia iniciovali a stále iniciujú veľa zmien k zlepšeniu celkovej životnej situácie obyvateľov segregovaných alebo separovaných rómskych osídlení a lokalít, napríklad budovanie základnej infraštruktúry, riešenie dostupnosti pitnej vody, kanalizácie, odstránenie odpadu a pravidelné čistenie prostredia osád. Taktiež je veľa individuálnych prípadov pozitívneho riešenia zdravotnej situácie konkrétnych obyvateľov. V spolupráci s lekármi a zamestnancami regionálnych úradov verejného zdravotníctva sa podarilo zastaviť šírenie infekčných ochorení už v zárodku. Počet epidémií má klesajúcu tendenciu.² Stredisko sa napriek týmto pozitívnym výsledkom stretlo aj s prípadom kedy od asistenta osvetly zdravia požadoval lekár priamo poskytovanie zdravotnej starostlivosti v rómskej osade, čím prenášal na neho svoju zodpovednosť, pričom nesprávne poskytnutie zdravotnej starostlivosti, na ktorú asistenti nemajú príslušné vzdelanie ani oprávnenie by mohli mať pre nich až trestnoprávnu dohru. Je teda potrebné dbať a dohliadať na to, aby nedochádzalo k takýmto alebo iným zneužívaniam asistentov osvetly zdravia.

Oblasť pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov

V podnetoch, ktorými sa obracajú ľudia na Stredisko sa namieta diskriminácia najčastejšie práve v pracovnoprávnej alebo obdobnej právnej oblasti. Je preto pozitívne, že v tejto oblasti sa realizuje relatívne vyšší počet projektov aj v spolupráci s MPSVaR SR. Tieto sú často zamerané na podporu zamestnanosti a zamestnateľnosti vo všeobecnosti, bytostne však súvisia s pomocou určitým špecifickým skupinám obyvateľstva ako sú Rómovia, zdravotne postihnutí alebo ženy, pretože tieto skupiny sú v rámci nezamestnanosti ohrozené najviac, zohľadňujú preto tieto špecifické skupiny, niektoré sú priamo na ne zamerané. MPSVaR SR Stredisku poskytlo informácie o projektoch, ktoré boli realizované v roku 2014 a ktoré popisujeme v nasledujúcom texte.

Národný projekt NP III-2/A - Vzdelávanie a príprava pre trh práce

Národný projekt NP III-2/A sa realizoval v období od 01/2010 do 06/2014 v rámci SR s výnimkou Bratislavského samosprávneho kraja. Cieľom projektu bolo prispieť k rastu zamestnanosti založenej na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile naplnením špecifických cieľov, ktorými sú získanie nových odborných zručností a praktických skúseností na účel pracovného uplatnenia vo vhodnom zamestnaní, prevencia nezamestnanosti prostredníctvom podpory vzdelávania a prípravy pre trh práce a uľahčenie vstupu a návratu, prípadne udržanie si pracovného miesta na trhu práce, získaním zručností zodpovedajúcim požiadavkám trhu práce a individuálnym potrebám cieľovej skupiny. V rámci tohto národného projektu bolo na vzdelávanie a prípravu pre trh práce zaradených 5 206 uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“). Jedným zo špecifických ukazovateľov projektu bolo zaradenie 80 UoZ rómskej národnosti, pričom reálne sa na tento nástroj zaradilo 89 UoZ rómskej národnosti, z ktorých úspešne vzdelávanie a prípravu pre trh práce ukončilo 75 UoZ.

Prehľad naplnenia ukazovateľov od začiatku realizácie projektu:

Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – muži 2 847 / 4 552

Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – ženy 5 206 / 3 878

Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – spolu 8 053 / 8 430

Podľa slov MPSVaR SR realizáciu projektu negatívne ovplyvnilo neschválenie centrálného verejného obstarávania na vzdelávanie UoZ. Úspešne prebiehajú iba vzdelávacie aktivity realizované Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, následkom čoho neboli naplnené plánované hodnoty ukazovateľov.

Údaje o účastníkoch projektu za r. 2014:

Ukazovateľ	Spolu	Z toho ženy
Celkový počet účastníkov	1 657	751
Rozdelenie účastníkov podľa veku		
Mládež (15-24 rokov)	219	68
Staršie osoby (55-64 rokov)	0	0
Rozdelenie účastníkov podľa skupín zraniteľnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi		

Migranti	0	0
Menšiny	0	0
Zdravotne postihnutí	0	0
Iné znevýhodnené osoby (v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti)	0	0

NP III-2/B - Zvyšovanie zamestnanosti a zamestnateľnosti znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie

Národný projekt (ďalej len „NP“) NP III-2/B sa realizoval v období od 01/2010 do 06/2014. Cieľom projektu bolo zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti znevýhodnených UoZ poskytovaním odborných poradenských služieb a vzdelávania a prípravy pre trh práce. Do projektu bolo zaradených 9 133 znevýhodnených UoZ, z toho 2 523 znevýhodnených UoZ v rámci poradenských aktivít a 6 610 znevýhodnených UoZ v rámci vzdelávania a prípravy pre trh práce. Do aktivít tohto národného projektu bolo zaradených a taktiež ich aj ukončilo 1 676 znevýhodnených UoZ žijúcich v marginalizovaných rómskych komunitách (ďalej len „MRK“), ktorých výber realizovali úrady práce, sociálnych vecí a rodiny prostredníctvom Atlasu rómskych komunít na Slovensku.

Prehľad naplnenia ukazovateľov od začiatku realizácie projektu:

Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – spolu 9 133 / 18 254

Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – muži 4 813 / 9 852

Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do podporených projektov – ženy 4 320 / 8 402

Počet vytvorených pracovných miest cielene pre MRK – 428 / 249

Realizáciu podľa MPSVaR SR opätovne negatívne ovplyvnilo neschválenie centrálného verejného obstarávania na vzdelávanie UoZ. Úspešne prebehli iba vzdelávacie aktivity realizované Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, následkom čoho neboli naplnené plánované hodnoty ukazovateľov.

Údaje o účastníkoch projektu za r. 2014:

Ukazovateľ	Spolu	Z toho ženy
Celkový počet účastníkov	2 654	1 109
Rozdelenie účastníkov podľa veku		
Mládež (15-24 rokov)	578	15
Staršie osoby (55-64 rokov)	179	5
Rozdelenie účastníkov podľa skupín zraniteľnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi		
Migranti	0	0
Menšiny	0	0
Zdravotne postihnutí	179	5
Iné znevýhodnené osoby (v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti)	2 475	1 104

Podpora vytvárania pracovných miest

V roku 2014 boli realizované viaceré NP na podporu vytvárania nových pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie do 29 rokov.

Národný projekt XXI – Podpora vytvárania pracovných miest

Časový harmonogram realizácie projektu je od 11/2012 do 08/2015 s rozpočtom 50 mil. eur. Cieľom projektu je podpora vytvárania pracovných miest (ďalej len „PM“) pre mladých UoZ vo veku do 29 rokov vrátane, vedených v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace.

V rámci NP XXI sa realizovali 2 hlavné aktivity:

Aktivita č. 1

Podpora vytvárania PM u vybraných zamestnávateľov z podnikateľskej sféry, vrátane zamestnávateľov pôsobiacich v oblasti nákladnej cestnej dopravy resp. ostatnej osobnej dopravy.

Príspevok na vytvorené PM sa poskytuje mesačne vo výške 90 % celkovej ceny práce (ďalej len „CCP“) zamestnanca, najviac vo výške minimálnej CCP na rok 2013, t. j. maximálne 456,54 eur, po dobu 12 mesiacov. Zamestnávateľ je povinný udržať PM po ukončení podpornej doby ďalších minimálne 6 mesiacov.

Aktivita č. 2

Podpora vytvárania PM u zamestnávateľov, podnikateľov pôsobiacich v oblasti nákladnej cestnej dopravy resp. ostatnej osobnej pozemnej dopravy.

Príspevok na vytvorené PM sa poskytuje mesačne vo výške 95 % CCP zamestnanca, najviac vo výške 1,2 násobku minimálnej CCP na rok 2013, t. j. maximálne 547,85 eur mesačne po dobu 9 mesiacov. Zamestnávateľ je povinný udržať PM po ukončení podpornej doby ďalších minimálne 21 mesiacov.

V období od schválenia NP XXI do 31.12.2014 bolo podporených 8 959 PM s celkovým dohodnutým príspevkom vo výške 48 601 082,75 eur. Prijímanie žiadostí o poskytnutie príspevku bolo ukončené ku dňu 11.9.2013.

Národný projekt XXI/A – Podpora vytvárania pracovných miest -2

Časový harmonogram realizácie projektu je od 09/2013 – 11/2015 s rozpočtom 11 884 125,38 eur.

NP XXI/A nadväzuje na realizáciu NP XXI. Na financovanie tohto NP boli použité nevyužitú finančné prostriedky z NP XX - Podpora zamestnávania nezamestnaných v samospráve vo výške 11 884 125,38 eur.

Cieľ NP XXI/A a cieľová skupina zostali v porovnaní s NP XXI nezmenené s jediným rozdielom, a to doba evidencie UoZ sa skrátila na obdobie najmenej 1 mesiac.

Hlavnou aktivitou NP XXI/A je poskytovanie príspevku zamestnávateľom na vytvorenie nového PM. Príspevok sa poskytuje mesačne najviac vo výške 90 % CCP zamestnanca, najviac vo výške minimálnej CCP na rok 2013, t. j. maximálne 456,54 eur mesačne, po dobu 12 mesiacov. Zamestnávateľ je povinný udržať PM po ukončení podpornej doby ďalších minimálne 6 mesiacov.

V období od schválenia NP XXI/A do 31.12.2014 bolo podporených 2 102 PM s celkovým dohodnutým príspevkom vo výške 11 768 184,88 eur. Prijímanie žiadostí o poskytnutie príspevku bolo ukončené ku dňu 20.11.2013.

Na predchádzajúce projekty nadviazal aj projekt **NP XXI/B Podpora vytvárania pracovných miest – 3**, taktiež **NP XX Podpora zamestnávania nezamestnaných v samospráve** a **NP XXXVII Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ do 29 rokov v BSK**.

V rámci NP XXI, XXI/A a XXI/B bolo najviac pracovných miest vytvorených mikro-, malými a strednými podnikmi.

Prehľad naplnenia ukazovateľov od začiatku realizácie projektu:

Projekt	Počet vytvorených pracovných miest
NP XX Podpora zamestnávania nezamestnaných v samospráve	705
NP XXI Podpora vytvárania pracovných miest	8 959
NP XXI/A Podpora vytvárania pracovných miest - 2	2 106
NP XXI/B Podpora vytvárania pracovných miest - 3	847
NP XXXVII Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ do 29 rokov v BSK	116
SPOLU	12 733

Údaje o účastníkoch projektu za r. 2014:

Ukazovateľ	Spolu	Z toho ženy
Celkový počet účastníkov	18 049	7 943
Rozdelenie účastníkov podľa veku		

Mládež (15-24 rokov)	9 877	4 381
Staršie osoby (55-64 rokov)	29	15
Rozdelenie účastníkov podľa skupín zraniteľnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi		
Migranti	0	0
Menšiny	0	0
Zdravotne postihnutí	92	37
Iné znevýhodnené osoby (v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti)	11 232	4 998

MPSVaR SR zhodnotilo projekty zamerané na podporu a vytváranie PM pre mladých UoZ do 29 rokov v súkromnej sfére ako jedny z najúspešnejších projektov, ktoré sa v poslednom období realizovali. Úspešnosť potvrdzujú doterajšie výsledky, podľa ktorých zo 7 tisíc mladých ľudí zapojených do projektov, ktorým sa ku dňu 31.8.2014 končilo podporované obdobie a povinnosť zamestnávania, 80 % z nich ostalo naďalej zamestnaných.

NP XXXIV-2 Podpora rozvoja regionálnej zamestnanosti bez BSK

V roku 2014 ÚPSVaR začalo realizovať národný projekt Podpora rozvoja regionálnej zamestnanosti bez Bratislavského samosprávneho kraja zameraný na podporu vytvárania nových pracovných miest pre všetky skupiny uchádzačov o zamestnanie.

Údaje o účastníkoch projektu za r. 2014

Ukazovateľ	Spolu	Z toho ženy
Celkový počet účastníkov	1 250	669
Rozdelenie účastníkov podľa veku		
Mládež (15-24 rokov)	392	209
Staršie osoby (55-64 rokov)	78	42
Rozdelenie účastníkov podľa skupín zraniteľnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi		
Migranti	0	0
Menšiny	0	0

Zdravotne postihnutí	15	8
Iné znevýhodnené osoby (v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti)	1 149	615

V roku 2014 boli ÚPSVaR realizované i ďalšie projekty, ktoré riešili situáciu na trhu práce v rámci zákona 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov.

V rámci všetkých národných projektov ÚPSVaR bolo v roku 2014 do projektov zahrnutých 61 174 znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Najčastejšie sa jednalo o aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec či samosprávny kraj, absolventskú prax, vytváranie nových pracovných miest, aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby, dochádzku za prácou a ďalšie.

Národný projekt Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva

Za efektívne opatrenie označilo MK SR ako aj MPSVaR SR NP **Zapojenie nezamestnaných do obnovy kultúrneho dedičstva**, ktorý je realizovaný MK SR, MPSVaR SR a ÚPSVaR. Finančne je podporený z prostriedkov štátneho rozpočtu z dotačného systému MK SR (program Obnovme si svoj dom) a v rámci Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia. Projekt kontinuálne funguje od roku 2012. Projekt vytvára pracovné príležitosti pre marginalizované skupiny v oblasti kultúry a podporuje proces sociálnej inklúzie. Podľa vyjadrení MK SR, prax ukázala, že tento projekt je životaschopný a záujem o jeho využitie je mimoriadne veľký. V roku 2014 sa do tohto projektu na 39 hradoch zapojilo cca 410 nezamestnaných.

Ďalšie projekty

Medzi ďalšie projekty, ktoré smerujú k podpore rovnosti možno zaradiť realizáciu NP operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia, konkrétne projektu Inštitút rodovej rovnosti.

Národný projekt Inštitút rodovej rovnosti

V roku 2014 sa ukončil a vyhodnotil NP Inštitút rodovej rovnosti. Vyvrcholením bola reklamná kampaň Keď vyrastiem.³ Projekt ako celok nie je typickým DVO, je však zameraný na podporu rodovej rovnosti v pracovnoprávnej oblasti, jeho realizácia ale spočíva najmä v analýzach a osvetovej činnosti.

Základnými východiskami projektu, ktorý bol financovaný z operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia a podporený Európskym sociálnym fondom bolo vytvoriť účinné mechanizmy, nástroje a metódy implementovania rodovej rovnosti a eliminácia rodovej nerovnosti, zlepšiť informovanosť, zvýšiť odborné znalosti aktérov na prevenciu a elimináciu diskriminácie a zlepšenie databázy informácií a monitorovanie situácie v oblasti rodovej rovnosti na trhu práce. Prvá nosná aktivita bola zameraná najmä na výskum, vytváranie metodík, štatistík, metodologických štúdií, ale aj vytvorenia monitorovacieho systému a vývin nových indikátorov rodovej rovnosti. Hlavné zameranie bolo na trh práce, prípravu na povolanie, činnosť verejnej správy, ale aj rovnocenné rodičovstvo a inštitucionálnu starostlivosť. V rámci projektu bolo vytvorených niekoľko významných metodologických štúdií, výskumov napr. kvalitatívne výskumy o mechanizmoch vedúcich k porušovaniu rodovej rovnosti a zákazu diskriminácie na základe pohlavia a rodu, ale aj výskum o situácii žien v zamestnaniach s nízkou mierou stability alebo istoty. Významným výstupom je aj analýza súčasného stavu vykonávania inšpekcie práce v oblasti dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania a odporúčania na zlepšenie. Ďalej sú to analýzy zamerané na systémy rodičovskej inštitucionálnej starostlivosti, na rodovú rovnosť vo vzdelávaní a proces prípravy na povolanie, kde sú tiež konkrétne odporúčania na tzv. rodovo citlivé kariérne poradenstvo a pomocný manuál pre verejnú správu, ako uplatňovať rodové hľadisko a zlepšovať procesy vedúce k rodovej rovnosti. Vytvorená bola databáza doteraz existujúcich materiálov tzv. Centrum rodovej kompetencie.

V rámci NP Inštitút rodovej rovnosti boli vypracované nasledovné analýzy:

Audit a doplnenie štatistických a administratívnych údajov z hľadiska rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí.
Systém indikátorov rodovej rovnosti a metodologické štandardy ich konštrukcie.
Výskumno-analytické štúdie týkajúce sa mechanizmov vedúcich k porušovaniu rodovej rovnosti a zákazu diskriminácie na základe pohlavia a rodu pri prijímaní do zamestnania, vo

vzťahu k pracovným podmienkam, postupu v zamestnaní, prístupu k odbornému vzdelávaniu v zamestnaní („vzdelávanie zamestnancov“), odmeňovaní a udržaniu si zamestnania.
Výskumno-analytické štúdie týkajúce sa situácie žien vykonávajúcich prácu v zamestnaniach s nízkou mierou stability/istoty (tzv. „low security jobs“) a žien v rodovo segregovaných nízkopríjmových povolaniach.
Analýza súčasného stavu vykonávania inšpekcie práce v oblasti dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania s dôrazom na pohlavie a rod.
Sociálno-právna komparatívna analýza systémov rodičovskej a inštitucionálnej starostlivosti o deti z hľadiska podpory rovnocenného rodičovstva.
Analýza rodovej rovnosti vo vzdelávaní a v procese prípravy na povolanie; celkovo 3 výstupy: a) z lavice do práce (rod v príprave na povolanie) b) Svet práce podľa učebníc (rodová analýza vybraných kurikúl): Analýza vybraných kurikúl z hľadiska rodovej rovnosti; c) 5 krokov k rodovo citlivému kariérnemu poradenstvu: Metodika na rodovo citlivé pedagogicko-výchovné poradenstvo pri výbere povolania.
Stratégia a národný akčný plán rovnosti príležitostí vo vede a výskume.
Koncepcia uplatňovania rodového hľadiska vrátane metodiky pre analýzu vplyvov na rodovú rovnosť (gender impact analysis) v legislatívnom procese.
Databáza materiálov a aktérov: Centrum kompetencie v rodovej rovnosti.
Lingvistický výskum a manuál rodovo korektného jazyka.
Vytvorenie metodických príručiek pre akreditované systémy rodového vzdelávania na Slovensku a v EÚ – 4 akreditované vzdelávacie kurzy.
Vypracovanie podkladov na vytvorenie vzdelávacieho programu vo forme E- learningu. Vypracovanie nastavbového e-learningového kurzu.
Vypracovanie štandardov kvality v oblasti rodového vzdelávania, vrátane koncepcií a stratégií pre tvorbu systému akreditácie v oblasti rodovej rovnosti - minimálnych a špecializovaných štandardov; vypracovanie štandardov pre jednotlivé úrovne (základná scitlivovacia, pokročilá), vypracovanie štandardov pre rôzne tematické oblasti.
Kurikulá pre nové výberové predmety z oblasti Rodových štúdií.
Vytvorenie metodiky - Manuál rodina a práca.

Druhá aktivita projektu sa zamerala na regionálny aspekt. Bolo vytvorených osem krajských kontaktných miest (KKM), ktorých úlohou bolo v krajoch propagovať myšlienku rodovej rovnosti. Prevádzkovali knižnice, poradenstvo a uskutočňovali osvetové

a popularizačné aktivity a súťaže. Tretia aktivita bola zameraná na vypracovanie štandardov kvality v oblasti rodového vzdelávania a boli akreditované štyri vzdelávacie programy pre rôzne cieľové skupiny.

Štvrtá aktivita bola zameraná na zosúladenie rodinného a pracovného života, kde boli realizované napr. vzdelávacie aktivity v spolupráci Medzinárodnou organizáciou práce a bol vytvorený manuál Rodina a práca, ktorý jednak hovorí o tom, ako auditovať podmienky u zamestnávateľov na zosúladenie rodinného a pracovného života, a zároveň ponúka rôzne formy opatrení, ktoré je možné na úrovni podnikov prijímať.

Piatou aktivitou bola informačná kampaň. Kampaň prebiehala prostredníctvom billboardov, reklám v TV, webovej stránky a facebooku. Highlightom webovej stránky je rodová mzdová kalkulačka, ktorá ukáže návštevníkom stránky rodové a mzdové rozdiely v rôznych profesiách. Osobitná stránka ku kampani je prístupná na <http://www.kedvyrastiem.sk/vsetko-o-kampani>, kde sa nachádza aj spomínaná mzdová kalkulačka.

Kampaň **Ked' vyrastiem...** nehovorí len o detských snoch chlapcov a dievčat, ale aj o realite rodovej nerovnosti, s ktorou sa vo svojom pracovnom a súkromnom živote stretnú. Kampaň priniesla možnosť zamyslieť sa nad postavením žien a mužov v našej spoločnosti a nad problémami a obmedzeniami, ktoré z rodovej nerovnosti vyplývajú pre jednotlivé ženy a mužov, ako aj pre celú spoločnosť.

Legislatívne opatrenia na podporu rovnosti

Nový zákon o územnom plánovaní a výstavbe

MDVRR SR uviedlo na dopyt Strediska ohľadom DVO, že v roku 2014 sa zúčastnilo na rokovaníach o vybraných ustanoveniach návrhu nového zákona o územnom plánovaní

a výstavbe so zástupcami Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe vo vzťahu k spôsobu usporiadania pomerov na územiach marginalizovaných rómskych komunít, najmä z hľadiska rovnosti zabezpečenia práva na dôstojné životné podmienky obyvateľov rómskych komunít (bývanie, prístup k vode, energiám a pod.). Cieľom rokovaní bolo tieto požiadavky zohľadniť v návrhu nového zákona o územnom plánovaní a výstavbe. Zároveň sú v návrhu tohto zákona podľa slov MDVRR SR zohľadňované aj požiadavky na zabezpečenie bezbariérového užívania stavieb v procesoch ich navrhovania a povoľovania.

Zákon o dráhach

MDVRR SR je na základe zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 102 písm. s), schvaľovacím orgánom na schvaľovanie typov dráhových vozidiel, okrem vozidiel lanových dráh.

Podľa vyjadrenia MDVRR SR pri vykonávaní predmetnej činnosti bolo v roku 2014 v plnom rozsahu uplatňované rozhodnutie Komisie č. 2008/164/ES o technickej špecifikácii interoperability týkajúcej sa „osôb so zníženou pohyblivosťou“ v transeurópskom konvenčnom železničnom systéme a systéme transeurópskych vysokorýchlostných železníc. Hlavným cieľom je odstraňovanie všetkých možných prekážok za účelom zlepšenia prístupnosti osôb so zníženou pohyblivosťou k železničným koľajovým vozidlám a na stanice tak, aby sa mohol zvýšiť počet cestujúcich.

MDVRR SR ďalej spolupracovalo v roku 2014 na príprave a jazykovej revízii návrhu nového nariadenia Komisie (EÚ) č. 1300/2014 o technických špecifikáciách interoperability týkajúcich sa prístupnosti železničného systému Únie pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby so zníženou pohyblivosťou (TSI PRM). Na základe tohto nariadenia, by mali členské štáty za účelom postupného odstraňovania všetkých identifikovaných prekážok prístupnosti v rámci primeraného časového obdobia, prostredníctvom koordinovaného úsilia o obnovu a modernizáciu subsystémov a zavedením prevádzkových opatrení, stanoviť národné implementačné plány.

Zákon o vysielaní a retransmisii

V roku 2013 MK SR vypracovalo a predložilo do legislatívneho procesu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia

a dopĺňajú niektoré zákony, ktorý bol NR SR schválený dňa 22. októbra 2013, v Zbierke zákonov Slovenskej republiky bol publikovaný ako zákon č. 373/2013, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, a nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2014.

Jedným z cieľov uvedeného zákona je zabezpečiť Rade pre vysielanie a retransmisiu primerané nástroje na kontrolu plnenia povinností vysielateľov a poskytovateľov audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie vo vzťahu k zabezpečeniu multimodálneho prístupu k programom. Zákon zavádza nové povinnosti pre televíznych vysielateľov a poskytovateľov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie poskytovať rade bližšie informácie o tom, ako plnia povinnosť zabezpečiť multimodálny prístup k svojim programom a tieto programy náležite označiť. Požadované informácie majú rade umožniť efektívnejšiu kontrolu týchto povinností a tým zlepšiť prístup k programom pre osoby so sluchovým a zrakovým postihnutím.

Záver

DVO sú potrebným prostriedkom pre zavádzanie rovnosti (príležitostí) do praxe. Nie všetky uvádzané projekty spĺňajú presné legislatívne a teoretické kritériá DVO. Oslovované subjekty vnímajú pojem DVO širšie a zaraďujú tam aj také kategórie, ktoré by z pohľadu teórie medzi DVO zaradené byť nemali alebo by ich zaradenie mohlo byť problematické.

Dočasnosť sa v súvislosti s niektorými adresátmi DVO taktiež javí ako problematická. Napríklad opatrenia pre inklúziu zdravotne postihnutých, staršie osoby, osoby starajúce sa o maloleté deti, osobitné podmienky pre tehotné ženy a podobne budú potrebné vždy a v takomto prípade nie je predpoklad, že dôjde k situácii, kedy už takéto opatrenia nebudú potrebné a bude práve potreba ich okamžitého skončenia. To však neznamená, že by vyrovnávacie opatrenia nemali byť prijímané vo vzťahu k takýmto adresátom vôbec, mali by byť však prijímané najmä ako opatrenia relatívne trvalého charakteru až do obdobia kedy sa vývojom nezmenia napr. technické možnosti alebo iné objektívne skutočnosti. Aj pri týchto adresátoch však môžu byť namieste vyrovnávacie opatrenia dočasného charakteru, ktoré by mali byť podporné v oblastiach, v ktorých pretrvávajú predsudky voči týmto skupinám ľudí až do odstránenia takýchto predsudkov.

Ako bolo povedané v úvode tejto kapitoly, DVO majú svoj podklad v ADZ. Podklad pre opatrenia trvalého charakteru je najsť už problematickejšie. Podklad trvalých opatrení je možné vyvodiť z Ústavy SR, avšak iba v prípade pracovnoprávnej alebo obdobnej oblasti (čl.

38 Ústavy SR), základ pre opatrenia trvalého charakteru tvoria taktiež viaceré medzinárodné dohovory. Vo vnútroštátnom práve čiastočne túto problematiku upravuje ADZ v prípadoch tzv. prípustného rozdielneho zaobchádzania.

Niektoré spomínané opatrenia nespĺňajú charakteristiku DVO zase z hľadiska svojich adresátov, pretože v zmysle ADZ je okruh adresátov DVO uzavretý (taxatívny). Narážame najmä na opatrenia, ktoré sme nazvali na účely tejto správy ako projekty na trhu práce s prvkami DVO. Tieto projekty majú svoj podklad skôr v zákone o službách zamestnanosti a sú zamerané na zvyšovanie zamestnanosti v SR. Vzhľadom na to, že nezamestnanosťou trpia predovšetkým skupiny, ktoré sú zároveň adresátmi DVO (napr. Rómovia, zdravotne postihnuté osoby, ženy po materskej dovolenke, staršie osoby alebo čerství absolventi stredných a vysokých škôl), nemožno špecifické potreby týchto skupín opomenúť a tým vykazujú tieto opatrenia určité prvky DVO, aj keď ich adresátmi sú väčšinou širšie skupiny ľudí.

Osobitnou kategóriou opatrení, ktoré sme nazvali ako legislatívne opatrenia na podporu rovnosti sú opatrenia, ktoré sa zavádzajú vo forme zákonov, prípadne iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Ako prostriedok pre DVO v zmysle kritérií právnej úpravy sa nejavia ako najvhodnejšie z viacerých dôvodov. Prvým dôvodom je to, že nespĺňajú kritérium dočasnosti, takáto forma nezaručuje, že dôjde v prípade potreby k ich zmene alebo zrušeniu. Taktiež neexistuje žiadny mechanizmus ich vyhodnocovania a monitorovania. Ďalším dôvodom je, že nie je z hľadiska právnej teórie možné zákony prijímať na základe iného zákona, ktorým je v tomto prípade ADZ, svoj podklad by mali mať preto v plnení záväzkov z medzinárodného práva, európskeho práva a v neposlednom rade v Ústave SR. Existencia opatrení na podporu rovnosti vo forme zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov vo vhodnej forme je však žiaduca, subjekty priamo alebo podporne participujúce na tvorbe všeobecne záväzných právnych predpisov označujú takéto opatrenia ako DVO. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu ich smerovania k odstraňovaniu znevýhodnení vyplývajúcich z dôvodov, ktoré sa viažu na adresátov DVO ich pravidelne zaradujeme do kapitoly, ktorá je venovaná dočasným vyrovnávacím opatreniam.

Ako príklad typického DVO, ktoré spĺňa všetky kritériá pre DVO by sme mohli uviesť projekt EUBA a CVEKU s názvom Aj ty máš šancu. Podľa názoru Strediska ide o projekt, ktorý má potenciál, v tomto čase sa však projekt iba rozbieha a hovoriť o prípadných výsledkoch je predčasné. Projektom sa Stredisko bude naďalej zaoberať a s pomocou organizátorov projektu sledovať aj jeho ďalšiu realizáciu.

Odporúčania

1. Pokračovať v rozbehnutých projektoch dočasných vyrovnávacích opatrení, najmä zabezpečiť potrebné finančné pokrytie pre fungujúce projekty.
2. Pravidelne monitorovať a vyhodnocovať prijaté dočasné vyrovnávacie opatrenia a podľa týchto hodnotení prispôbovať dočasné vyrovnávacie opatrenia tak, aby čo najlepšie sledovali vytýčené ciele.
3. Využiť výsledky prijatých dočasných vyrovnávacích opatrení pri tvorbe nových dočasných vyrovnávacích opatrení.
4. Nadväzovať pri tvorbe nových dočasných vyrovnávacích opatrení na už prebehnuté alebo prebiehajúce dočasné vyrovnávacie opatrenia zamerané na totožných adresátov dočasných vyrovnávacích opatrení.
5. Plniť si svoju zákonnú notifikačnú povinnosť voči Stredisku a podávať mu správy o prijatých dočasných vyrovnávacích opatrení v zmysle ADZ.